

This is a self-archived version of the original publication.

The self-archived version is a publisher's pdf of the original publication.

To cite this, use the original publication:

Taatila, V. 2021. Kasvu tarvitsee osaajansa. Turun Sanomat, 13.9.2021.

All material supplied via Turku UAS self-archived publications collection in Theseus repository is protected by copyright laws. Use of all or part of any of the repository collections is permitted only for personal non-commercial, research or educational purposes in digital and print form. You must obtain permission for any other use.

Kasvu tarvitsee osaajansa

Vesa Taatila, Turun Sanomat 13.9.2021

Varsinais-Suomen työelämä kasvaa tällä hetkellä nopeasti. Koronakriisin varjo häilyy edelleen kehityksen yllä, mutta monet tilauskirjat ovat jo nyt täynnä ja tuotteiden kysyntä lisääntyy. Niin ELY-keskuksen työllisyyskatsaus, kauppakamarin jäsenkysely kuin yksittäiset talousuutisetkin kertovat alueen jatkavan hyvällä kasvu-uralla yhtenä maamme veturimaakunnista.

Uutisvirrasta nousee esille myös kasvussa piilevä ongelma: osaajien löytäminen kasvua ylläpitämään. Sosiaali- ja terveysalan toimijat ovat uudenlaisessa tilanteessa, kun tekijöitä ei ole riittävästi saatavilla. Rakennus- ja ravintola-alat ovat jo pitkään etsineet monipuolisia taitajia, alueen kansainvälisen tason mediatuotantoihin kaivattaisiin kipeästi uusia ammattilaisia, ja monet liike-elämän osa-alueet kilpailevat kiivaasti liian vähästä työntekijäjoukosta. Kauppakamarin tuoreimman jäsenkyselyn perusteella osaajien rekrytointiongelmat ovat suurin liiketoiminnan kehittämistä haittaava tekijä maakunnassamme.

Tilanne ei ole uusi. Varsinais-Suomessa koettiin vuosina 2015–2019 kansallisesti merkittävä kasvukausi, joka tiputti työttömien työnhakijoiden määrän alimmalle tasolle finanssikriisin jälkeen. Samoihin vuosiin osuivat viimeisten suurten ikäluokkien eläkkeelle jäämiset, mikä lisäsi uusien osaajien tarvetta entisestään.

Ammattilaisten määrän lisäksi esillä ovat myös laatuksymykset. Uusien työntekijöiden profiili on muuttunut entistä koulutetummaksi. Esimerkiksi teknologiateollisuudessa on ennakoitu tulevaisuuden tarpeen painottuvan korkeakoulututkinnon suorittaneiden työntekijöiden suuntaan. ELY-keskuksen kesän 2021 työllisyyskatsaukset näyttäisivät tukevan samaa ymmärrystä. Niiden mukaan juuri korkeakoulututkinnon suorittaneiden työttömyys maakunnassa on vauhdikkaimmassa laskussa.

Näihin ja muihin vastaaviin ennakoiteihin perustuu Suomen kansallinen korkeakoulupoliittinen tavoite nostaa korkeakoulutettujen nuorten aikuisten määrä 50 prosenttiin ikäluokasta vuoteen 2030 mennessä. Verrattuna nykyiseen 42 prosenttiin tavoite kuulostaa korkealta. Kovissa kilpailijamaissa taso alkaa kuitenkin lähestyä jo nyt 70 prosenttia, joten sen voi nähdä myös varsin maltillisena, jos tavoitteena on olla tulevaisuudessakin yksi maailman johtavista osaamisyhteiskunnista.

Turkulaiset korkeakoulut ovat olleet aktiivisesti mukana positiivisen rakennemuutoksen tukemisessa. Turun yliopiston ja Åbo Akademin uudet koulutusvastuut sekä kaikkien korkeakoulujen viime vuosina tekemät opiskelijasisäänottojen lisäykset ovat tähänneet juuri näiden pulmien ratkomiseen. Turun ammattikorkeakoulu tulee myös tänä vuonna hakemaan uusia koulutusvastuita sähkö- ja automaatiotekniikkaan sekä rakennusarkkitehtuuriin samasta syystä.

Alueen korkeakoulujen vuosittainen tutkintotuotto sekä maakuntaan työllistyneiden valmistuneiden määrä ovat nousseet aika tarkasti 50 prosenttia viime vuosikymmenellä. Ilman tuolloin kauaskatseisesti tehtyjä muutoksia tämän päivän osaajapula olisi vielä merkittävästi nyt koettua pahempi. Korkeakoulutuksen paineena on pystyä jatkamaan samalla kasvu-uralla myös tulevaisuuteen, jotta entistä vaativampaan työelämään saadaan sen kaipaamia osaavia ammattilaisia.

Korkeakoulut ovat edelleen lisänneet aloituspaikkojaan merkittävästi. Vuodesta 2018 vuoteen 2021 uusien opiskelijoiden määrä on lisääntynyt noin 17 prosenttia. Kun huolehdimme siitä, että myös opiskelijoiden eteneminen ja osaamisen laatu kehittyvät suotuisasti, pystymme ylläpitämään edellisen vuosikymmenen kehitystahtia ja tukemaan siten positiivisen rakennemuutoksen jatkumista maakunnassamme.

Sijoitukset osaamisen kehittämiseen ovat synnyttäneet tavoitellun positiivisen kierteen, joka pystyy tuottamaan koko valtion kannalta merkittäviä tuloksia. Suomi on jo pitkään ollut ja toivottavasti on jatkossakin vahva osaamisyhteiskunta, jonka kasvu perustuu kaikilla aloilla sellaiselle osaamiselle, jolla pystymme näyttämään muulle maailmalle suuntaa kohti parempaa tulevaisuutta. Kaikki toimenpiteet, joilla pystymme tätä kehitystä ylläpitämään, satavat suoraan tulevien sukupolvien hyvinvoinnin laariin.

Teksti on Turun ammattikorkeakoulun rehtori Vesa Taatilan puheenvuoro lukuvuoden alkaessa.